

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ordinis || Praemon-||stratensis || Chronicon

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1613

Avctor Lectori Candido S.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64313)

AVCTOR LECTO-
RI CANDIDO S.

IRARI sæpè soleo, qui fa-
ctum sit, vt cùm cæteris
ferè religiosorum homi-
num Ordinibus sui Præ-
cones obtigerint, nemo
extiterit hæctenus, qui
Illustri familiæ Præmonstraten-
sis res ge-
stas literis consignaret. Quod quidem
etsi lapsorum fortassè sæculorum infæli-
citati, aut Maiorum nostrorum incuriæ
adscribi queat, tamen quod bellicosus
olim gentibus, idem Norbertinæ huic fa-
miliæ aduersus carnem, Mundum, Dia-
bolum, itemque hæreses ac corruptos ho-
minum mores iam inde ab origine ad-
modum strenuè decertanti, vsu venisse
videtur; vt præclaras res gerere, quàm
scribere gloriosius existimârit; Nam præ-
ter cæterorum Religiosorum cœtuū mo-
rem, hoc Præmonstratanis Canonicis pe-
nè proprium ac perpetuum est, vt paraciis
seu curis pastoralibus cùm in vrbibus,
tum in pagis præfecti, cogitationes om-
nes suas actionesque in procuranda suo-

*Cum Pra-
monstr. &
særes ab eis
præclare ge-
stas postelli-
tati non
transmissi-
runt.*

A rum

*Cur auctor
operi ma-
tium admo-
uere opera
pretium du-
xerit.*

rum salute subditorum defigant. Quo-
niam itaque minus fortassè ipsis est inte-
grum, illustria maiorum suorum facta
varijs è locis librisque conquirere, videri
queat id ipsum officij ratio à nobis postu-
lare. Nemo enim est, qui nesciat, quan-
tum B. Norberto, eiusque sodalibus Ec-
clesia & Respub. nostra Antuerpiensis de-
beat: quod quidem hic recensere quia
prolixius foret, Chronicum nostrum ad
annum 1124 Lector consulat Operæ au-
tem pretium me facturum existimo, si
pauca quædam hoc loco de Ordinis Nor-
bertini instituto ac forma in communi
dixero.

*Pramostran-
senses pro-
priè Cano-
nici appel-
lantur.*

Familia ergo Norbertina cœtus est nō
Monachorum propriè, sed Canonicorū
Ordinis S. Augustini. Hoc enim nomine
appellatur, etsi alterum nequaquam as-
pernatur aut reiiicit. Eius vita neque in
sola contemplatione, neque in sola actio-
ne, sed in ytraque simul posita est; nec suæ
tantum, sed & alienæ salutis curam gerit.

*Paracijs seu
curis pasto-
ralibus præ-
sunt.*

Habent ferè singula huius Instituti Mo-
nasteria Paræcias sibi annexas plurimas,
quibus Præfetti seu Pastores è numero
Religiosorum dari solent. Quod vt huic
Ordini inter cæteros penè est propri-
um, sic & afflictæ Dei Ecclesiæ in hac

tanta

tanta bonorum Pastorum inopia quam maximè commodum. Iure itaque Norbertina Monasteria, sœcunda Parochorum siue Pastorum seminaria quis nuncupet.

Nam ut à Brabantia nostra exemplum sumamus. Sunt in ea Monasteria, quæ quindecim, alia viginti, nonnulla Pastores triginta, aut circiter emittunt, ut in Campaniæ nostræ Brabanticæ tractu hodie centum plus minus Pastores numeretur ex Brabantinis vicinisque Præmonstratensis Instituti Monasteriis profecti.

Cæterùm ut aliæ Religiones ferè, sic & Norbertina Odeum, seu chorù habet, & septies horas Canonicas die noctuq; decantat, utiturq; Breuiario seu officio Ecclesiastico proprio, atq; à Romano nonnihil diuerso, quod Lutetiæ Parisiorum identidem variâ forma, & nuper Lucæ in Moraniâ, iussu Abbatis Lucensis, in folio regiâ forma est excusum. Habet & Missale Breuiario suo conforme, itemque statuta seu leges distinctionibus seu libellis quadripartitis, typisque anno millesimo quingentesimo quinto eâulgatas. Solent autem Norbertini, ut hodie Carthusiani, perpetuò à carnibus abstinere certis anni

*Brabantia
quàm frequens in
emittendis
Pastoribus
Præmonstr.*

*Quo Breuiario
Præmonstratenses
utantur.*

temporibus, at hodie non, nisi certis anni temporibus.

*Gubernandi
Ordinis ra-
tio.*

Gubernationis porro hæc est ratio. Vniuersi ordinis Præfectus generalis & quasi Princeps hæreditarius est Abbas Monasterij Præmonstratensis, in Diœcesi Laudunensi à B. Norberto fundati, à quo & familia vniuersa cognomentum induit.

*Vnde nomē
traxerit.*

Huius munus est, Prouincias omnes, quas *Circarias* vocant, obire, disciplinam collapsam instaurare, aliaque id genus ex Auctoritate præstare. Solet autem Abbas Præmonstrat. olim eligi ab Abbatibus Laudunensi, Floreffienli & Cuiſiacensi. Abbates autem huius Ordinis sunt perpetui, exceptis tamen Hispaniæ Abbatibus, qui non nisi triennio præsumt, quod Pontifex Max. & Rex Hispaniarum à triginta circiter annis certas ob causas constituerunt.

Confecrantur autem seu benedicuntur solenni ritu ab Episcopis, mitraque ac pædo pastorali, cæterisque Episcopalis dignitatis insignibus in sacris solennibus vtuntur, idque ex Indulto Apostolico, quod varijs temporibus singuli ferè Abbates à Romanis Pontificibus impetrarunt. Nam et si iam inde à primis Religionis exordiis plerorumque Monasteriorum Præfecti,

Abba

Abbates appellati sint, Episcopali tamen mitrâ olim haudquaquam vsos fuisse constat, idque vel ex Innocentii 3. diploma te Romæ, 4. Maij, anno 1198 dato, quod suo, à nobis, loco citabitur.

Porro communis omnium huius Ordinis Alumnorum vestitus est candidi coloris, vt iure CANDIDISSIMVS ORDO nominetur. In diuinis autem officiis induuntur & *superpellicio*, vt vocant, ex lino subtili.

Cur vero suos candidâ veste B. Norbertus vti voluerit rationes atque exempla aliquot sacris è litteris petit, vt videre est in Historia vitæ eius Cap. 24. Quamquam & illud hîc nequaquam est prætermittendum, quod vniuersi Ordinis Patres, vnanimiter asserunt, è cælis, scilicet à Deiparâ Virgine, ministerio Angelorum vestem cãdidam illi dimissam esse, iussuque se suosq; eã vestire. Quâ de re etsi vetustioris alicuius Scriptoris perspicuum testimonium nō viderim (vti multa à me nondum visa) perpetua tamen Patrum traditione id ipsum ad nostra vsque tempora manauit. Hinc in plerisque Præmonstratensis Ordinis Ecclesiis, picturas vetustissimas hoc ipsum exprimentes est videre. Sed & Ordinis huius Breuiariis

Cur candido amictu vtantur Norbertini.

Quia illum à Deipara cepisse B. Norbertus traditur.

Superiorum iussu editis, præfixa imago
idem commonstrat, hac adhibita inscrip-
tione.

*Cum Pater ad superos animum Norbertus ha-
beret,*

*Et precibus peteret quo se velaret amictu
Angelus accelerat cælo demissus ab alto,
Induit & tunica niveo candore micante.*

Legitur & alterum ibidem F. Antoni
Trumellij carmen rei plenum.

*Quam color gratæ Domino sit albus,
Hinc patet, quando est oculos micantes
Transfiguratus, niveasq; vestes
Visus habere.*

*Angelos binos Maria in sepulchro
Tot viros Christo redeunte in altum,
Plurimi cernunt niveas habentes
Vndiq; vestes.*

*Hinc Ioanni Dominus reuelat
Vestibus multos niveis amictos
Qui Deo dignas canerent in omni
Tempore laudes.*

*Hac sativ gratum Domino colorem
Candidum dicunt, simul hoc ab alto
Missa Norbertopoteroit probare
Candida vestis.*

Idipsum non in Gallia modò, sed in
intima quoque Germania certum testa-
tumque iam olim habitum, testis est

Caspar

Caspar Bruschius, qui in sua Monasteriorum Germaniæ Chronologia Urspergen-
se Monasterium describens, hos verlicu-
los interferit.

*Qui Christo intrepido pia pectore iura faten-
tur,*

Et Domini debent pascere ritè gregem,

Hos vita, certè integritas purissima, mentis

Candor, & ingenuus, dexteritasq; decent.

Hoc Regina poli voluens in pectora circum,

Qua Dominum vita, mater honesta tulit.

Pramonstratenses aterna lumina vita

Monstrantes, qua sit vitaq; grata Deo.

Pura vti voluit veste & candore notatâ,

Vt candorem animi significaret, opes

Mētis opes, quibus haud meliores sustinet orbis,

Quas quicumq; tenet, optima quæq; tenet.

Idcirco hanc olim à summo demisit Olympo,

Dixit, & hoc animi pignus habeto mei.

Sic ego candida cælorum Regina per orbis

Aethereos currus splendidiore feror,

Hoc meus est gnatus candore notabilis, omni

Nigritie cuius pectora sancta vacant,

Tales ipsius esse decet vos nempe ministros,

Quales hæc vestis vos monet atq; iubet

Neque verò quenquam mouere debet,

Scriptorem vitæ S. NORBERTI huiusce

rei non meminisse, cum idem ipse in sua

præfatione, (quæ in manuscriptis codici-

bus

In vita S.
Norberti
cur auctor
nonnulla
pretermise-
rit.

22. Ianuarij
B. Hildepho-
jus candida
veste à Dei
para cur do-
natus.

Tutelares
Omnis
Præmon-
stratens.
Patroni.

bus passim extat, à Surio tamen præ-
termissa) teltetur, multa se propter ob-
stinatam quorundam impudentiam omisisse,
eag, dumtaxat attigisse, quæ omnibus nota esset,
neque ipsi vlls improbitate auderent diffiteri.
Itaque, vt singularis illa prærogatiua fu-
gillationi futuræ fortassis erat obnoxia,
videtur hic scriptor hanc ipsam maluisse
hominum traditioni relinquere, quàm
licetis eam consignando, reliquam vitæ
Beati NORBERTI seriem cauillationi
exponere. Quanquam quid est, quod hic
quispiam fugillet? cum similia alijs san-
ctis viris beneficia diuinitus concessa le-
gamus? Suffecerit vnus S. Hldefonsi, To-
letani Episcopi exemplum, qui (vt Mar-
tyrologij Romani verbis vtar) ob singu-
larem vitæ integritatem susceptamque defensi-
onem aduersus Hæreticos D. E. I. genitricis
Virginitatem impugnantes, ab eadem can-
didissima veste donatus est, ac demùm
sanctitate celebris in cælum vocatus. Huc et-
iam facit, quod Deiparam Virginem Pa-
tronam ac Tutelarem Diuam vniuersus
Ordo Præmonstratensis agnoscat, suaque
omnia eidem secundùm Deum ferat ac-
cepta.

Cæterùm vt & hoc obiter addam, post
D. Virginem vt Patronos singulares atq;
apud

apud Deum primarios Intercessores habet hic Ordo S. Iohannem Baptistam, & D. Augustinum, summum illum Ecclesiæ Doctorem; Iohannem Baptistam quidem quod (vt in Breuiario Præmonstrat. legitur) cū B. NORBERTVS Ecclesiam S. Martini Laudunensis certis de causis reliquisset, post varia loca explorata tandem ad locum, qui Præmonstratum, vel Præmonstratus locus vocatur à Bartholomeo Laudunensi Episcopo sit perductus ad Ecclesiam, in honorem DEI & memoriam S. Iohannis Baptistæ constructam, raris tunc incolis inhabitatam: Hæc itaque in dicta Ecclesia B. NORBERTVS, sic tamen, vt ea sedes principalis non manserit, sed ex aliâ parte montis vicini, nouam sibi suisque ædificauerit mansionem. Extat autem hodieq; Sacellum istud S. Iohanni Baptistæ sacrum, haud longè à Præmonstratensi cænobio situm.

De S. Augustini patrocínio nihil opus est dicere, cū omnibus notum sit, Præmonstratenses ex præscripto Regulæ S. Augustini (quam & alii ferè triginta Religiosorum hominum cœtus iam olim amplexi sunt) vitam suâ instituerunt. Quod quidem quanto iudicio suis B. NORBERTVS præscripserit, in historia vitæ eius ca.

*Norbertini
viam ex
præscripto
regula S.
Augustini.*

24. est videre: vt equidem mirer D. Antoninū in sua historia, & Philippum Bergomatem in supplemento Chronicorum, Norbertino: regulæ Sancti Benedicti adscribere. Maximè quando ipse Diuus Augustinus apparuit, & tradidit regulam suam B. Norberto, vt legitur in vita B. Godefridi Comitis Cappenbergenfis, vt quidem mirer D. Antoninum in sua historia.

Porro candidissimus hic ordo vniuersum penè terrarum orbem, sanctitatis opinione, suiq̄ue instituti monasteriis iam olim compleuit. Non enim in Gallia, Germania, Lotharingia, Belgica, atque Hispania tantum (quibus in Prouinciis etiamnum viget plurimū) sed & in Italia, Sicilia, Cypro, Syria, Illirico, Anglia, Scotia, Hibernia, Noruegia, aliisque regionibus, plurima eaque amplissima habuit monasteria. Quorum quidem catalogum videre si quis volet, eum ipsum Chronico nostro subiunctum inueniet.

Cæterum & in vrbe ipsa Roma S. Alexij domus olim Norbertinæ familię monasterium fuit, Abbatiali titulo insignitū, idque beneficio Gregorii I x. Pont. Max. quam tamen domum hodie Hieronymiani Sodales possident, à Lupo Oliueta-

no,

no, Hispalensi, Generali illius ordinis
Præfecto, ibidem collocati.

Est autem totius religionis mater &
caput, Archicœnobium Præmonstraten-
se, ad quod olim Abbates vniuersi, aut
ex Prouinciis, seu *Circarijs* singulis duo
saltem capitulum generale, vt vocant,
celebraturi Dominica secunda post pa-
scha conuenire solent. Est que hæc *prima*
(vt vocant) *Abbatia*: *Secunda* verò est
Laudunensis D. Martino sacra: *Tertia* au-
tem Floreffiensis in Diœcesi Namurcensi,
apud Belgas sita. (Vnde & Abbas Laudu-
nensis vniuersi Ordinis *Prior*, Floreffien-
sis verò *Supprior* à quibusdã nominatur)
Quarta verò est Cuißiacensis. Vnde & hi
quatuor Abbates totius ordinis Patres, vt
vocant, Abbates nuncupantur. Atque vt
cæteras omnes Ecclesias Abbas Præmon-
stratensis visitat ac reformat: sic & Eccle-
sia Præmonstratensis per tres istos Abba-
tes Laudunensem, Floreffiensensem & Cuiß-
iacensem visitari solet.

Fuere autem ordinis huius Prouinciæ
(quas vulgò *Circarias* vocat) ferè triginta
& quadringenta amplius virorum mona-
stera, præter Virginum claustra quam
plurima. Fuit item nonnullis olim mo-
nasteriis dignitas Episcopalis annexa: vt

*Primaria a-
liquot Nor-
bertina fa-
milia Ab-
batia.*

*Prouincia
ordinis olim
fuere 430.
præter Vir-
ginum clau-
stra.*

in

in Chronico ad annum millesimum quadringentesimum octogesimum ostendemus; Quæ quidem omnia dignitatem ac præstantiam huius Ordinis com-
monstrant.

Ordo Præmonstratensis quo anno cœperit.

Cæterùm candidi Ordinis huius initium, etsi quidam ad annum Christi 1116. Martinus Polonus ad annū 1119. Nonnulli verò ad annum 1137. Plerique tamen scriptores ad annum 1120. referunt: Ut Robertus Normannus, Abbas Montis Naualis, in appendice ad Chronicon Sigeberti Gemblacensis, Vincentius Beluacensis speculi historialis lib. 26. cap. 28. Ioannes Trithemius in Chronico Hirsaugiensi, Christianus Massæus in Chronicis, alijque. Quibus consonant & versiculi isti Echoini, à multis retrò seculis omnium ore decantati:

Anno videlicet M. C. XX.

*Anno milleno, centeno, bis quoque deno,
In Præmonstrato fundatur Candidus Ordo.*

Cœpit itaque initium Ordo Præmonstratensis anno ut diximus, 1120. qui secundus & vicesimus annus est ab Ordinis Cisterciensis institutione: Quo quidem tempore S. Bernardus pastoralis curæ in Claraualle operam dabat. Porro de familiæ Cisterciensis origine extant & hi versus Echoini, quos etsi rudi illo seculo pa-

riter

riter natos, haud abs re fuerit attexuisse.

*Octauus nonagesimus millesimus annus
Exstabat, quando cœpit Cistercius Ordo.*

Plura si voles, mi Lector, de ordinis
Præmonstratensis origine ac progressu:
Præter Vincentium Beluacensem, Rober-
tum Abbatem, & Trithemium, supra cita-
tos, legas & D. Antoniũ in hiltoria sua,
Iacobum Philippum Bergomatem in
supplemento Chronicorum, Bartholo-
mæum Cassanæum in Catalogo Gloriæ
mundi, Thomam Bozium lib. de notis
Ecclesiæ, aliosq; Si quæ autem habes præ-
ter ista à nobis obseruata, (vt plurima va-
riis in locis adhuc latere non dubito)
maiozem in modum rogo, vt ea candidè
nobiscum communicare, in publicum Ec-
clesiæ ac familiæ NORBERTINÆ bonũ,
non graueris. Equidem dabo operam, vt
apud gratum memoremque positum be-
neficium aliquando agnoscas. Vale

& conatibus hisce nostris
fauc.

*De ordinis
huius pro-
gressu ac
origine qui
potissimum
scripserint.*